

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PRIITA PIKAMÄEA
přednesené dne 4. března 2020¹

Věc C-402/19

**LM
proti
Centre public d'action sociale de Seraing**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná cour du travail de Liège (Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Přistěhovalecká politika – Navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí – Rodič vážně nemocného nezletilého dítěte, které nabylo zletilosti v průběhu odvolacího řízení týkajícího se zamítnutí žádosti o povolení k pobytu – Příkaz opustit území – Směrnice 2008/115 – Článek 13 – Prostředek právní nápravy k soudu s odkladným účinkem – Článek 14 – Záruky pro případ neukončeného návratu – Základní podmínky živobytí – Přiznání sociální pomoci rodiči – Listina základních práv Evropské unie – Články 7, 24 a 47 – Vztah závislosti mezi rodičem a vážně nemocným dítětem“

1. Musí se povinnost zabezpečit základní podmínky živobytí neoprávněně pobývajících státního příslušníka třetí země, který je vážně nemocný, v době odkladu vyhoštění poté, co byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí o navracení, vztahovat i na otce, který je státním příslušníkem třetí země a jehož přítomnost u jeho dítěte je považována z lékařských důvodů za nezbytnou?

2. To je podstatou otázky položené Soudnímu dvoru, který má podat výklad ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí² týkajících se účinného prostředku právní nápravy proti rozhodnutí o navracení a záruk pro případ neukončeného návratu, a to zejména ve světle článku 7 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

I. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Bod 12 odůvodnění směrnice 2008/115 zní:

„Řešena by měla být situace neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, kteří zatím nemohou být vyhoštěni. Jejich základní podmínky živobytí by měly být vymezeny v souladu s vnitrostátními právními předpisy. [...]“

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Úř. věst. 2008, L 348, s. 98.

4. Článek 3 body 3 až 5 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- 3) ‚navrácením‘ proces navrácení státního příslušníka třetí země, jako dobrovolné splnění povinnosti návratu nebo jako nucený návrat,
 - do země jeho původu, nebo
 - do země tranzitu v souladu s dohodami o zpětném přebírání osob či jinými ujednáními uzavřenými na úrovni Společenství nebo dvoustranně, nebo
 - do jiné třetí země, do níž se dotčený státní příslušník třetí země dobrovolně rozhodne vrátit a jež ho přijme;
- 4) ‚rozhodnutím o navrácení‘ správní nebo soudní rozhodnutí nebo akt, kterým se rozhoduje nebo prohlašuje, že pobyt státního příslušníka třetí země je neoprávněný, a kterým se ukládá nebo prohlašuje povinnost návratu;
- 5) ‚vyhoštěním‘ výkon povinnosti návratu, totiž fyzické dopravení osoby mimo území dotyčného členského státu“

5. Článek 5 uvedené směrnice stanoví:

„Při provádění této směrnice členské státy náležitě zohlední

- a) nejvlastnější zájem dítěte,
- b) rodinný život a

[...]“

6. Článek 9 této směrnice ve svém odstavci 1 stanoví, že členské státy vyhoštění odloží,

„[...]“

- b) dokud se uplatňuje odkladný účinek v souladu s čl. 13 odst. 2.“

7. Článek 13 směrnice 2008/115 ve svých odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Dotčený státní příslušník třetí země musí mít možnost využít účinný prostředek právní nápravy ve formě odvolání proti rozhodnutí týkajícímu se navrácení uvedenému v čl. 12 odst. 1 nebo návrhu na jeho přezkum příslušným soudním nebo správním orgánem nebo příslušným subjektem, jehož členové jsou nestranní a jejichž nezávislost je zaručena.

2. Orgán nebo subjekt uvedený v odstavci 1 musí mít pravomoc přezkoumávat rozhodnutí týkající se navrácení a uvedená v čl. 12 odst. 1, včetně možnosti dočasně pozastavit jejich výkon, jestliže nelze dočasné pozastavení uplatnit již podle vnitrostátních právních předpisů.“

8. Článek 14 odst. 1 zmíněné směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, s výjimkou situace, na kterou se vztahují články 16 a 17, co největší zohlednění níže uvedených zásad ve vztahu ke státním příslušníkům třetích zemí během lhůty pro dobrovolné opuštění území stanovené v souladu s článkem 7 a během doby, kdy bylo uskutečnění vyhoštění odloženo v souladu s článkem 9:

- a) zachování celistvosti rodiny, jejíž příslušníci se nacházejí na jejich území;
- b) poskytování neodkladné zdravotní péče a základní léčby;
- c) umožnění přístupu nezletilým osobám k systému základního vzdělávání podle délky jejich pobytu;
- d) zohlednění zvláštních potřeb zranitelných osob.“

B. Belgické právo

9. Článek 57 odst. 2 loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'action sociale (organický zákon ze dne 8. července 1976 o veřejných střediscích sociální pomoci) (*Moniteur belge* ze dne 5. srpna 1976, s. 9876) stanoví:

„Odchylně od ostatních ustanovení tohoto zákona je posílání veřejného střediska sociální pomoci omezeno na:

- 1. poskytování naléhavé lékařské pomoci cizím státním příslušníkům, kteří nelegálně pobývají v království;

[...]“

II. Spor v původním řízení a předběžná otázka

10. Dne 20. srpna 2012 podal LM svým jménem a jménem své dcery R, v té době nezletilé, žádosti o povolení k pobytu ze zdravotních důvodů s odůvodněním, že posledně uvedená trpí několika vážnými nemocemi.

11. Dne 6. března 2013 byla tato žádost prohlášena za přípustnou a na tomto základě poskytlo centre public d'action sociale de Seraing (veřejné středisko sociální pomoci v Seraing, Belgie, dále jen „CPAS“) LM sociální pomoc.

12. Příslušný úřad následně vydal a poté postupně zrušil tři rozhodnutí, kterými zamítl žádosti o povolení k pobytu podané LM. Dne 8. února 2016 bylo vydáno čtvrté rozhodnutí o zamítnutí uvedených žádostí. K posledně uvedenému rozhodnutí byl mimo jiné připojen příkaz opustit belgické území.

13. Dne 25. března 2016 podal LM proti poslednímu zamítavému rozhodnutí a příkazu opustit území žalobu na neplatnost s návrhem na odklad vykonatelnosti ke Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro sporné záležitosti cizinců, Belgie).

14. CPAS přestalo LM poskytovat sociální pomoc počínaje dnem 26. března 2016, kdy uplynula lhůta pro dobrovolné opuštění území, která mu byla stanovena, s odůvodněním, že dotyčný pobývá na belgickém území neoprávněně, a tudíž má nárok pouze na naléhavou zdravotní pomoc, která mu byla přiznána ode dne 22. března 2016.

15. V návaznosti na podání návrhu na předběžné opatření u tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie) proti rozhodnutí, kterým byla LM odňata sociální pomoc, bylo poskytování této pomoci obnoveno.

16. Dvěma rozhodnutími ze dne 16. května 2017 CAPS opět zrušilo sociální pomoc poskytovanou LM, s účinkem ode dne 11. dubna 2017, a to z důvodu, že jeho dcera dosáhla uvedeného dne zletilosti. Ode dne 11. dubna 2017 pobírá dcera žalobce v původním řízení sociální pomoc přiznanou samostatně žijícím osobám ve výši zaručeného základního příjmu, zvýšenou o rodinné dávky, na které má nárok z důvodu svého zdravotního postižení.

17. LM napadl rozhodnutí CPAS ze dne 16. května 2017 žalobou podanou k tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie). Uvedený soud rozsudkem ze dne 16. dubna 2018 rozhodl, že odnětí sociální pomoci bylo ode dne, kdy R nabyla zletilosti, právně opodstatněné, jelikož zdravotní stav žadatele samotného nezakládal důvod k tomu, aby nebylo použito belgické právo.

18. Dne 22. května 2018 podal LM proti uvedenému rozsudku odvolání k předkládajícímu soudu.

19. Uvedený soud zdůrazňuje, že podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) se na vztahy mezi rodiči a dospělými dětmi může vztahovat ochrana na základě práva na rodinný život, pokud byla prokázána existence dalších prvků jejich vzájemné závislosti. Předkládající soud podotýká, že předpokládané zhoršení zdravotního stavu R v případě jejího navrácení do země původu zřejmě ve všech ohledech odpovídá stupni závažnosti vyžadovanému k tomu, aby bylo možné učinit závěr, že by v případě vyhoštění byla podrobena nelidskému či ponižujícímu zacházení. Kromě toho zmíněný soud uvádí, že s ohledem na její zdravotní stav je přítomnost jejího otce stejně nezbytná jako v době, kdy byla nezletilá.

20. V tomto kontextu má předkládající soud za to, že ačkoli odmítnutí přiznat sociální pomoc LM nemůže jako takové představovat zásah do zmíněného práva, nic to nemění na skutečnosti, že tímto zamítavým rozhodnutím může být LM zbaven prostředků nezbytných k tomu, aby mohl nadále poskytovat podporu R. a být u ní fyzicky přítomen.

21. Za těchto podmínek se cour du travail de Liège (pracovní soud vyššího stupně v Lutychu, Belgie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je čl. 57 [odst.] 2 první pododstavec bod 1 loi organique belge du 8 juillet 1976 des centres publics d'action sociale (belgický organický zákon ze dne 8. července 1976 o veřejných střediscích sociální pomoci) v rozporu s články 5 a 13 směrnice [2008/115], vykládanými ve světle čl. 19 [odst.] 2 a článku 47 [Listiny], jakož i čl. 14 [odst.] 1 [písm.] b) uvedené směrnice a články 7 a 12 [Listiny], jak jsou vykládány v rozsudku [ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453)]:

- *primo* tím, že v jeho důsledku je cizinci, který je státním příslušníkem třetí země a neoprávněně pobývá na území členského státu, znemožněno zabezpečovat v co největší míře své základní potřeby během řízení o žalobě na neplatnost a návrhu na odklad výkonu, které podal svým jménem a jako zástupce svého v té době nezletilého dítěte proti rozhodnutí, kterým jim bylo nařízeno opustit území členského státu,
- ačkoli *secundo* na jedné straně uvedené dítě, dnes již zletilé, trpí závažným onemocněním a mohlo by být v případě výkonu uvedeného rozhodnutí vystaveno vážnému riziku těžkého a nevratného zhoršení svého zdravotního stavu, a na druhé straně je podle názoru lékařů nezbytná přítomnost tohoto rodiče u jeho zletilého dítěte z důvodu jeho zranitelnosti vyplývající z jeho zdravotního stavu (opakované záchvaty srpkovité anémie a nezbytnost chirurgického zákroku za účelem zabránit ochrnutí)?“

III. Řízení před Soudním dvorem

22. Vyjádření předložily belgická a nizozemská vláda a Evropská komise.

IV. Analýza

A. K přípustnosti předběžné otázky

23. Belgická vláda zaprvé tvrdí, že návrh na předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustný, jelikož se týká slučitelnosti vnitrostátní právní normy s různými ustanoveními směrnice 2008/115 a Listiny, ačkoli situace žalobce nemá žádnou souvislost s unijním právem, jelikož se na tuto situaci nevztahuje článek 14 zmíněné směrnice, ani článek 19 Listiny.

24. Ačkoli je pravda, že ze znění předběžné otázky položené předkládajícím soudem vyplývá, že se má Soudní dvůr vyjádřit k souladu ustanovení vnitrostátního práva s unijním právem, což nespadá do jeho pravomoci v rámci řízení o předběžné otázce, z ustálené judikatury vyplývá, že Soudnímu dvoru v takovém případě přísluší poskytnout předkládajícímu soudu poznatky k výkladu unijního práva, které mu umožní posoudit slučitelnost normy vnitrostátního práva s unijním právem³.

25. Navíc je třeba uvést, že svou předběžnou otázkou se předkládající soud snaží v zásadě zjistit, zda situace žalobce v původním řízení spadá do oblasti působnosti článku 14 směrnice 2008/115, či nikoli. Argumentace belgické vlády ohledně nepoužitelnosti zmíněného ustanovení a obecněji absence jakékoli souvislosti s unijním právem je neoddelitelně spjata s odpovědí na uvedenou otázku ve věci samé, a nemůže být tudíž důvodem k prohlášení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce za nepřipustnou⁴.

26. Zadruhé je třeba zmínit, že belgická vláda ve svém vyjádření upřesnila, že LM a jeho dceři bylo nakonec dne 17. května 2019 vydáno povolení k pobytu na dobu jednoho roku s možností prodloužení, z čehož nicméně uvedená vláda nedovozuje žádné závěry, pokud jde o přípustnost předběžné otázky.

27. Podle ustálené judikatury ze znění a systematiky článku 267 SFEU vyplývá, že řízení o předběžné otázce předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit rozsudek Soudního dvora vydaný v rámci řízení o předběžné otázce. Soudní dvůr musí tudíž otázku, zda v původním řízení nadále existuje spor, ověřit i bez návrhu⁵.

28. Je třeba zdůraznit, že v projednávané věci předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce soud pro sociální záležitosti, k němuž byl podán opravný prostředek proti rozhodnutím CPAS, jimiž byla žalobci v původním řízení odňata sociální pomoc s účinností ode dne 11. dubna 2017, kdy jeho dcera nabyla zletilosti. Z žádné skutečnosti obsažené ve spisu předloženém Soudnímu dvoru nevyplývá, že by legalizace pobytu LM a jeho dcery nabyla účinnosti před 17. květnem 2019, kdy bylo dotyčným vydáno povolení k pobytu, a s tím bylo spojeno přiznání sociálních práv LM se zpětnou účinností ode dne 11. dubna 2017, které by bylo uskutečněno zpětným vyplacením příspěvků za období mezi oběma uvedenými daty.

3 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. května 2014, Almos Agrárkölkereskedelmi (C-337/13, EU:C:2014:328, bod 18).

4 – Rozsudek ze dne 17. ledna 2019, KPMG Baltics (C-639/17, EU:C:2019:31, bod 11 a citovaná judikatura).

5 – Rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, bod 31).

29. S ohledem na výše uvedené lze dospět k závěru, že nadále trvá předmět sporu v původním řízení spočívající v uznání postavení LM jakožto příjemce sociální pomoci ode dne 11. dubna 2017, o němž přísluší rozhodnout předkládajícímu soudu, a že odpověď Soudního dvora na položenou předběžnou otázku je pro rozhodnutí tohoto sporu nadále užitečná⁶. O žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je tudíž třeba rozhodnout.

30. Zatřetí je nesporné, že předkládající soud v tomtéž rozhodnutí formuloval jak předběžnou otázku určenou Soudnímu dvoru, tak otázku určenou belgickému Ústavnímu soudu, jejímž předmětem bylo posouzení slučitelnosti belgického právního předpisu dotčeného ve věci v původním řízení s belgickou Ústavou, přičemž otázka položená vnitrostátnímu soudu má podle znění předkládacího rozhodnutí přednost. Jeví se tak, že pokud by byl zmíněný právní předpis prohlášen za protiústavní, mohla by se projednáváná věc stát bezpředmětnou. Je třeba konstatovat, že v této fázi řízení belgický Ústavní soud ještě nerozhodl.

B. K předběžné otázce

31. Z prvního výkladu předběžné otázky položené Soudnímu dvoru vyplývá, že se předkládající soud dotazuje na slučitelnost vnitrostátního ustanovení s ohledem na podmínky, za kterých může státní příslušník třetí země v době neukončeného návratu požívat záruk uznaných unijním právem v článku 14 směrnice 2008/115, a to konkrétně zabezpečení základních podmínek živobytí v průběhu řízení o opravném prostředku, který dotyčná osoba podala svým jménem a jménem svého dítěte, v té době ještě nezletilého, proti rozhodnutí, kterým jim bylo nařízeno opustit území členského státu.

32. Za účelem určení přesného dosahu žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která je formulována poněkud složitě, je nicméně nutné přihlédnout ke všem ustanovením unijního práva, jež jsou v ní zmíněna, a to článkům 5, 13 a 14 směrnice 2008/115 a článkům 7, 12, 19 a 47 Listiny, jakož i k rozsudku Soudního dvora ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453), který je v ní rovněž zmíněn.

33. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr rozhodl jednak, že opravnému prostředku podanému státním příslušníkem třetí země proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon může dotčeného státního příslušníka třetí země vystavit vážnému riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nezvratným způsobem zhorší, musí být automaticky přiznán odkladný účinek, a jednak, že musí být zabezpečeny základní podmínky živobytí uvedeného státního příslušníka třetí země během doby, kdy bylo uskutečnění vyhoštění odloženo po podání uvedeného opravného prostředku.

34. Jeví se tak, že problematika záruk pro případ neukončeného návratu zakotvených v článku 14 směrnice 2008/115 je neoddělitelně spjata s problematikou práva na účinný opravný prostředek proti rozhodnutí o navrácení zakotveného v článku 13 téže směrnice, přičemž vzájemný vztah mezi uvedenými ustanoveními vyplývá ze znění článku 9 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice, podle kterého členské státy vyhoštění odloží, dokud se uplatňuje odkladný účinek v souladu s čl. 13 odst. 2 téže směrnice.

⁶ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. května 2017, Chavez-Vilchez a další (C-133/15, EU:C:2017:354, bod 51).

35. Za účelem poskytnutí odpovědi na předběžnou otázku položenou Soudnímu dvoru je tudíž nutné nejprve určit, zda musí být opravnému prostředku podanému rodičem vážně nemocného dítěte proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon může toto dítě vystavit vážnému riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nezvratným způsobem zhorší, přiznán automaticky odkladný účinek, pokud bylo prokázáno, že přítomnost dotyčného rodiče u jeho dítěte je nezbytná⁷.

1. K uznání automatického odkladného účinku opravného prostředku podaného rodičem vážně nemocného dítěte proti rozhodnutí o navrácení

36. Před přezkoumáním možného právního základu pro uznání takového odkladného účinku je třeba nejprve posoudit vyjádření ve věci samé, jež k této otázce předložila belgická vláda.

a) K vyjádření belgické vlády

37. V první řadě je z doslovného výkladu vyjádření belgické vlády zřejmá její snaha prokázat, že vnitrostátní právní úprava je plně v souladu s unijním právem.

38. Uvedená vláda jednak tvrdí, že čl. 57 odst. 2 organického zákona ze dne 8. července 1976, jak jej vykládá Ústavní soud, není v rozporu s cíli sledovanými směrnicí 2008/115, jelikož uvedený soud předpokládá zohlednění konkrétní rodinné situace dítěte, ať již nezletilého, či zletilého, při určení, zda má být dotyčné osobě přiznána sociální pomoc.

39. Dále pak uvádí, že interní postupy zaručují účinný opravný prostředek ve smyslu unijního práva, což uznal Ústavní soud v nálezu ze dne 18. července 2019, a to opravný prostředek proti opatřením vyhoštění nebo navrácení ve zvlášť naléhavých případech, kterému je automaticky přiznán odkladný účinek a který lze uplatnit zejména v řízení před Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro sporné záležitosti cizinců, Belgie).

40. K této argumentaci belgické vlády mám následující připomínky.

41. Předně uvádím, že z vyjádření zmíněné vlády jasně vyplývá, že podle vnitrostátního práva se neoprávněně pobývající rodič nezletilého či zletilého dítěte osobně nemůže domáhat žádné sociální pomoci s výjimkou naléhavé zdravotní pomoci. Předkládající soud se přitom táže Soudního dvora právě na slučitelnost takové právní úpravy s unijním právem, pokud jde o situaci rodiče vážně nemocného dítěte, který podal svým jménem a jménem svého dítěte opravný prostředek proti rozhodnutím o navrácení, jež se jich týkají.

42. Dále, pokud jde o odkazy na nálezy belgického Ústavního soudu, podle ustálené judikatury článek 267 SFEU přiznává vnitrostátním soudům co nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr, mají-li za to, že věc, kterou projednávají, vyvolává otázky vyžadující výklad či posouzení platnosti ustanovení unijního práva nezbytných pro vyřešení sporu, který jim byl předložen. Soudní dvůr na základě toho dospěl k závěru, že existence normy ve vnitrostátním právu, která činí právní posouzení provedené soudem vyššího stupně závazné pro soudy, které nerozhodují v posledním stupni, nemůže z tohoto pouhého důvodu zbavit tyto soudy možnosti obrátit se na Soudní dvůr s otázkami týkajícími

⁷ – V tomto ohledu nemohu souhlasit s výkladem dosahu předběžné otázky, který předkládá ve svém vyjádření nizozemská vláda, podle které otázka uznání odkladného účinku nevyvstává, jelikož ze znění předkládacího rozhodnutí údajně vyplývá, že tento odkladný účinek byl uznán. Výslovné odkazy na článek 13 směrnice 2008/115, týkající se účinnosti opravného prostředku přiznaného migrujícím osobám, na článek 47 Listiny, kterým se stvrzuje zásada účinné soudní ochrany, jakož i na rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453), tomuto výkladu odporují, jelikož z obsahu uvedeného rozsudku je zřejmé, že musí být nejprve posouzena otázka uznání odkladného účinku opravného prostředku, a až poté lze vyřešit otázku nároku na záruky spojené s navrácením a zabezpečení základních podmínek živobytí dotyčného státního příslušníka.

se výkladu práva Unie. Soudní dvůr totiž rozhodl, že soud, který nerozhoduje v posledním stupni, jako je předkládající soud, musí mít možnost, v případě, že má za to, že by jej právní posouzení provedené soudem vyššího stupně mohlo vést k vynesení rozsudku v rozporu s právem Unie, obrátit se na Soudní dvůr s otázkami, jimiž se zabývá⁸.

43. Konečně v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora nepřísluší Soudnímu dvoru v řízení o předběžné otázce vykládat vnitrostátní právo za účelem zjištění, jaký je přesný stav belgického procesního práva v oblasti opravných prostředků podávaných migrujícími osobami v období předcházejícím vyhoštění.

44. Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se řízení o předběžné otázce upravené v článku 267 SFEU zakládá na jasné dělbě činností mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, přičemž Soudní dvůr je oprávněn rozhodovat pouze o výkladu nebo platnosti unijních aktů uvedených v tomto článku. V tomto rámci nepřísluší Soudnímu dvoru posuzovat výklad vnitrostátních ustanovení ani rozhodovat, zda je jejich výklad zastáváný vnitrostátním soudem správný⁹.

45. Je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu normy unijního práva, platí pro ně domněnka relevance a Soudní dvůr je v zásadě povinen rozhodnout¹⁰.

46. Zadruhé lze z vyjádření belgické vlády dovodit argumentaci týkající se působnosti článku 13 směrnice 2008/115 *rationae temporis*.

47. Belgická vláda v tomto ohledu tvrdí¹¹, že podle rozsudku ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453), musí být záruka účinnosti opravného prostředku zajištěna v okamžiku vyhoštění, tedy při výkonu rozhodnutí o navrácení, a podotýká, že vůči LM nebylo uplatněno žádné opatření směřující k nucenému výkonu rozhodnutí o navrácení, které se jej týká. Takový přístup by znamenal, že zásada účinné soudní ochrany by nebyla uplatněna při přijetí rozhodnutí o navrácení, ale až v okamžiku bezprostředně předcházejícím vyhoštění, a záruky pro případ neukončeného návratu stanovené v článku 14 směrnice 2008/115 by se tedy uplatnily až po podání opraveného prostředku proti rozhodnutí o navrácení.

48. Taková argumentace nemůže obstát, jelikož vychází z nesprávného výkladu rozsudku ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453), a systému zavedeného směrnicí 2008/115 k zajištění účinné politiky pro vyhošťování a dobrovolný návrat při plném respektování základních práv a důstojnosti dotýčných osob. Je třeba poznamenat, že belgická vláda se omezila na zdůraznění použití pojmu „výkon“ ve výrokové části uvedeného rozsudku, aniž zohlednila úvahy Soudního dvora, ze kterých řešení obsažené ve výroku vychází, a další následná upřesnění.

49. Otázka položená Soudnímu dvoru se týkala zejména výkladu článku 13 směrnice 2008/115 ve světle článku 47 Listiny za účelem určení „znaků opravného prostředku, který musí být možné podat proti [...] rozhodnutí o navrácení“ ve smyslu článku 3 bodu 4 uvedené směrnice, kterým se rozumí správní akt, jímž se určuje, že dotyčná migrující osoba pobývá na území nelegálně, a ukládá se jí povinnost opustit území, stejně jako je tomu v případě rozhodnutí vydaného vůči LM dne 8. února 2016. Soudní dvůr uvedl, že k tomu, aby byla zaručena „účinnost opravného prostředku proti rozhodnutí o navrácení“, jehož výkon může dotčeného státního příslušníka třetí země vystavit vážnému

8 – Viz rozsudek ze dne 22. června 2010, Melki a Abdeli (spojené věci C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, body 41 a 42 a citovaná judikatura).

9 – Viz rozsudek ze dne 22. května 2014, Érsekcsanádi Mezőgazdasági (C-56/13, EU:C:2014:352, bod 53 a citovaná judikatura).

10 – Viz rozsudek ze dne 10. prosince 2018, Wightman a další (C-621/18, EU:C:2018:999, bod 26 a citovaná judikatura).

11 – Viz bod 65 vyjádření.

riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nezvratným způsobem zhorší, musí mít tento státní příslušník k dispozici opravný prostředek s odkladným účinkem, aby bylo zaručeno, že k výkonu „rozhodnutí o navrácení“ nedojde předtím, než bude příslušný orgán moci posoudit tvrzení dotčené osoby ohledně porušení článku 5 směrnice 2008/115 vykládaného ve světle čl. 19 odst. 2 Listiny¹².

50. Soudní dvůr upřesnil svou judikaturu v rozsudku Gnandi¹³, když zopakoval povinnost stanovit v určitých případech opravný prostředek proti rozhodnutí o navrácení s automatickým odkladným účinkem, přičemž dodal, že „totéž platí *a fortiori* pro případné rozhodnutí o vyhoštění ve smyslu čl. 8 odst. 3 [směrnice 2008/115]“. Z odůvodnění uvedeného rozsudku vyplývá, že vydání rozhodnutí o vyhoštění je považováno za nejistou situaci s dodatečným prvkem, jež může odůvodňovat, aby byl opravnému prostředku podanému dotčným státním příslušníkem třetí země automaticky přiznán odkladný účinek.

51. Důvodem takového přístupu je skutečnost, že jednak podle znění článku 8 odst. 3 směrnice 2008/115 je vydání rozhodnutí o vyhoštění pouze hypotetickou možností, na rozdíl od rozhodnutí o navrácení upraveného v čl. 6 odst. 1 téže směrnice, a jednak, že posledně uvedené rozhodnutí může být vzhledem ke své právní povaze, jak je definována v čl. 3 odst. 4 zmíněné směrnice, samo o sobě základem pro vyhoštění dotčného státního příslušníka třetí země. Článek 13 odst. 1 směrnice 2008/115 přiznává uvedenému státnímu příslušníku možnost využít účinný prostředek právní nápravy ve formě odvolání proti rozhodnutí týkajícímu se navrácení, kterým se podle definice obsažené v čl. 12 odst. 1 této směrnice rozumí rozhodnutí o navrácení, a „pokud jsou vydávána“, rozhodnutí o zákazu vstupu a rozhodnutí o vyhoštění.

52. Je třeba zdůraznit, že záruka účinnosti opravného prostředku stanovená v článku 13 zmíněném výše, vykládaném ve světle článku 47 Listiny, z podstaty věci předpokládá vydání aktu, jehož legalitu je možné napadnout u soudu. Ze znění článků 6 a 8 ve spojení s čl. 12 odst. 1 a čl. 13 odst. 1 směrnice 2008/115 přitom vyplývá, že takový akt může mít i podobu samotného rozhodnutí o navrácení.

53. Jeví se tak, že argumentace belgické vlády, podle které musí být podle unijního práva opravný prostředek s automatickým odkladným účinkem k dispozici až v okamžiku bezprostředně předcházejícím vyhoštění, a nikoli v okamžiku vydání rozhodnutí o navrácení, je v rozporu s obecnou systematikou směrnice 2008/115, a musí být tudíž odmítnuta.

b) K právnímu rámci analýzy

54. Je třeba uvést, že zatímco předkládající soud navrhuje, aby Soudní dvůr zohlednil právo na respektování rodinného života, jak vyplývá z článku 7 Listiny a z článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), Komise dovozuje nutnost automatického uznání odkladného účinku opravného prostředku podaného žalobcem v původním řízení na zcela jiném právním základě.

55. V podstatě navrhuje, aby byly obdobně použity úvahy uplatňované v judikatuře Soudního dvora týkající se přiznání odvozeného práva pobytu na území Unie státnímu příslušníku třetí země na základě článků 20 a 21 SFEU, jehož účelem je zajistit, aby nepozbylo užitečného účinku právo pobytu nezletilého dítěte, jež má status občana Evropské unie, v případě vyhoštění jeho rodiče, který je státním příslušníkem třetí země. Podle Komise tudíž musí být žalobě podané žalobcem v původním řízení přiznán odkladný účinek, aby nepozbyl užitečného účinku odklad výkonu rozhodnutí o navrácení, který byl povolen jeho dceři, v souladu s rozsudkem ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453).

12 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince [2014], Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 50).

13 – Rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, bod 56).

56. Soudní dvůr skutečně rozhodl, že státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem tohoto občana, musí být přiznáno právo pobytu, neboť jinak by byl popřen užitečný účinek občanství Unie, kdyby v důsledku odepření takového práva byl tento občan ve skutečnosti nucen opustit území Unie jako celek, a byl tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu. Soudní dvůr jasně upřesnil, že účel a odůvodnění uvedených odvozených práv, která nejsou vlastními právy příslušejícími těmto státním příslušníkům, se zakládají na zjištění, že odmítnout jejich uznání by mohlo narušit zejména svobodu pohybu občana Unie¹⁴.

57. Jeví se tak, jak Komise sama uznává, že judikatura uplatňovaná Komisí zapadá do podstatně jiného právního a skutkového kontextu, než je projednávaná věc, která se vyznačuje tím, že žalobce v původním řízení i jeho dcera jsou oba neoprávněně pobývajícími státními příslušníky třetí země, vůči nimž bylo vydáno rozhodnutí o navrácení, což podle mého názoru brání tomu, aby byla bez dalšího obdobně použita zmíněná judikatura.

58. Podotýkám nicméně, že Soudní dvůr výslovně používá pojmy „ochrana rodinného života“, ale také „nejvlastnější zájem“ dítěte jako kritéria pro výklad různých norem primárního a sekundárního unijního práva, na jejichž základě může být státnímu příslušníkovi třetí země přiznáno odvozené právo pobytu na území Unie, nebo které mohou zaručit účinnost práva na sloučení rodiny přiznaného státním příslušníkům třetích zemí oprávněně pobývajícím na území členských států¹⁵.

59. Tyto konkrétní úvahy Soudního dvora týkající se článku 7 Listiny, vykládaného ve spojení s článkem 24 Listiny, lze naopak použít i v projednávané věci za účelem určení právního základu pro přiznání automatického odkladného účinku oprávněnému prostředku podanému žalobcem v původním řízení, který je otcem vážně nemocného dítěte, proti rozhodnutí o navrácení, které se jej týká.

c) K přiznání odkladného účinku z titulu práva na respektování rodinného života

60. Co se týče znaků oprávněného prostředku, který musí být možné podat proti takovému rozhodnutí o navrácení, jako je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, z čl. 13 odst. 1 směrnice 2008/115 ve spojení s jejím čl. 12 odst. 1 vyplývá¹⁶, že státní příslušník třetí země musí mít možnost využít účinný prostředek právní nápravy proti rozhodnutí o navrácení přijatému vůči jeho osobě¹⁷.

61. Článek 13 odst. 2 této směrnice pak stanoví, že orgán nebo subjekt, který má pravomoc rozhodovat o tomto oprávněném prostředku, může dočasně odložit výkon napadeného rozhodnutí o navrácení, jestliže nelze dočasné pozastavení uplatnit již podle vnitrostátních právních předpisů. Z toho vyplývá, že podle uvedené směrnice nemusí mít oprávněný prostředek ve smyslu jejího čl. 13 odst. 1 nutně odkladný účinek¹⁸.

62. Je však třeba zdůraznit, že ustanovení směrnice 2008/115 musí být vykládána, jak připomíná bod 2 odůvodnění, při plném respektování základních práv a důstojnosti dotčených osob¹⁹.

14 – Rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, body 50 a 51, jakož i citovaná judikatura).

15 – Viz rozsudky ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 66); ze dne 8. května 2018, K. A. a další (sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, bod 71); ze dne 4. března 2010, Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, bod 44), jakož i ze dne 6. prosince 2012, O. a S. (spojené věci C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, body 75 až 80), přičemž dva posledně uvedené rozsudky se týkají směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06 s. 224).

16 – Článek 12 odst. 1 směrnice 2008/115 stanoví: „Rozhodnutí o navrácení, a pokud jsou vydávána, rozhodnutí o zákazu vstupu a rozhodnutí o vyhoštění se vydávají v písemné podobě a uvádějí se v nich věcné i právní důvody a informace o dostupných prostředcích právní nápravy. Informace o věcných důvodech mohou být omezeny v případech, že vnitrostátní právní předpisy umožňují omezení práva na informace, zejména za účelem zajištění národní bezpečnosti, obrany, veřejné bezpečnosti a pro předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů.“

17 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 43).

18 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 44).

19 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 42).

63. Znak opravného prostředku upraveného v čl. 13 odst. 1 směrnice 2008/115 musí být tedy definován jednak v souladu s článkem 47 Listiny, který je potvrzením zásady účinné soudní ochrany a podle něhož má každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné soudní prostředky nápravy, a jednak v souladu s článkem 7 Listiny, který zakotvuje právo na respektování rodinného života²⁰.

64. Článek 7 Listiny pak musí být vykládán ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte, uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny, a s ohledem na základní právo dítěte na ochranu a péči nezbytnou pro jeho blaho, jakož i na jeho právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk se svými rodiči, jehož dodržování nesporně splývá s nejvlastnějším zájmem dítěte²¹. Požadavek, aby byla směrnice 2008/115 vykládána ve světle článků 7 a 24 Listiny, ostatně vyplývá ze samotného znění čl. 5 písm. a) a b) této směrnice, který ukládá členským státům, aby při provádění uvedené směrnice náležitě zohlednily nejvlastnější zájem dítěte a rodinný život²².

65. Z vysvětlení k Listině²³ vyplývá, že v souladu s čl. 52 odst. 3 Listiny mají práva zaručená v jejím článku 7 stejný smysl a stejný rozsah jako práva zaručená v článku 8 EÚLP v jeho výkladu judikaturou Evropského soudu pro lidská práva²⁴.

66. V tomto ohledu belgická vláda ve svém vyjádření tvrdí, že ESLP ve věci, v níž se měl vyslovit ke slučitelnosti režimu výjimky stanovené pro opravný prostředek proti rozhodnutí o vrácení na hranici s Guyanou (francouzský zámořský departement a region) s článkem 13 ve spojení s článkem 8 EÚLP, stanovil v rozsudku *De Souza Ribeiro v. Francie*²⁵, že „pokud jde o rozhodnutí o vyhoštění cizinců, jež byla napadena z důvodu tvrzeného porušení práva na respektování soukromého a rodinného života, není z hlediska účinnosti nutné, aby měly dotčené osoby k dispozici opravný prostředek s automatickým odkladným účinkem“. V případě tvrzeného porušení práva na respektování soukromého a rodinného života tedy podle uvedené vlády kritérium účinnosti nevyžaduje, aby měly dotčené osoby k dispozici opravný prostředek s automatickým odkladným účinkem, na rozdíl od případů, kdy byla rozhodnutí o vyhoštění napadena z důvodu nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, které je v rozporu s článkem 3 EÚLP²⁶.

67. Tento jediný odkaz na dotčený rozsudek ESLP neodráží rozmanitost judikatury uvedeného soudu v oblasti přistěhovalectví v souvislosti s ochranou rodinného života²⁷. Je třeba kromě toho konstatovat, že okolnosti věci, ve které byl vydán shora uvedený rozsudek, se podstatně liší od okolností této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a tudíž je uvedený odkaz na judikaturu v projednávané věci

20 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 45).

21 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. prosince 2012, *O. a S.* (spojené věci C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 76), a ze dne 5. října 2010, *McB.* (C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, bod 60). Podotýkám, že v čl. 24 odst. 3 Listiny jsou zmíněni „oba“ rodiče, jelikož toto ustanovení se vztahuje zejména na případy sporů mezi rodiči, které mohou vést k protiprávnímu přemístění dítěte a jeho odloučení na úkor jednoho z rodičů. To však nic nemění na skutečnosti, že podle mého názoru vychází zmíněné znění z obecné úvahy, podle které je pro zachování psychické rovnováhy a pro řádný rozvoj dítěte nutné, aby vyrůstalo v prostředí rodiny se svými rodiči a nebylo od nich proti své vůli odloučeno. Základním prvkem rodinného života je právo žít společně tak, aby se mohly normálně rozvíjet rodinné vazby a aby mohli být příslušníci jedné rodiny spolu [rozsudek ESLP ze dne 13. června 1979, *Marckx v. Belgie*, CE:ECHR:1979:0613JUD000683374, bod 31, a rozsudek ESLP ze dne 24. března 1988, *Olsson v. Švédsko* (č. 1), CE:ECHR:1988:0324JUD001046583, bod 59].

22 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. prosince 2012, *O. a S.* (spojené věci C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 80).

23 – Úř. věst. 2007, C 303, s. 17.

24 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. března 2019, *SM* (Dítě v trvalém opatrovnictví na základě alžírského institutu zajištění péče „kafala“) (C-129/18, EU:C:2019:248, bod 65), a ze dne 15. listopadu 2011, *Dereci a další* (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 70).

25 – Rozsudek ESLP ze dne 13. prosince 2012, *De Souza Ribeiro v. Francie*, CE:ECHR:2012:1213JUD002268907, bod 83.

26 – Podle mého názoru je nesporné, že na LM, kterého nelze podle žádné skutečnosti obsažené ve spisu předloženém Soudnímu dvoru považovat za vážně nemocného, se nevztahuje čl. 19 odst. 2 Listiny, který stanoví, že nikdo nesmí být vyhoštěn do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven nelidskému či ponižujícímu zacházení. Zmíněné ustanovení, v jehož světle Soudní dvůr vyložil článek 5 směrnice 2008/115 a na tomto základě dospěl k řešení uplatněnému v rozsudku ze dne 18. prosince 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453), a které zmiňuje i předkládající soud ve své předběžné otázce, je v projednávané věci irrelevantní.

27 – Podotýkám, že ESLP mimo jiné uvedl, že vzájemné odloučení může členům jedné rodiny způsobit nenapravitelnou újmu a hrozí tudíž nebezpečí, že dojde k porušení článku 8 EÚLP, kterému je nutné předejít vydáním předběžného opatření na základě článku 39 jednacího řádu uvedeného soudu (viz rozsudky ESLP ze dne 6. července 2010, *Neulinger a Shuruk v. Švýcarsko*, a ze dne 28. června 2011, *Nunez v. Norsko*, CE:ECHR:2011:0628JUD005559709).

irelevantní. Dotčená věc se totiž týkala dospělé osoby v okamžiku podání návrhu na vydání předběžného opatření s návrhem na odklad výkonu opatření směřujícího k vyhoštění a žaloby ve věci samé, kdy dotyčný pobýval se svou rodinou v Guyaně a měl s jejími příslušníky běžné citové vztahy, které se nevyznačovaly žádným zvláštním prvkem. Kromě toho se dotyčná osoba mohla po určité době po vyhoštění do Guyany vrátit a získat povolení k pobytu.

68. Je třeba zdůraznit, že právní problematika uvedená v rámci této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týká možnosti přiznat automaticky odkladný účinek opravnému prostředku podanému proti rozhodnutí o navrácení ve smyslu článku 3 směrnice 2008/115, k čemuž je podle mého názoru nezbytné posoudit rodinnou situaci žalobce v původním řízení a případný zásah do práva na respektování rodinného života k datu, kdy posledně uvedený podal uvedený opravný prostředek.

69. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že dne 25. března 2016 podal žalobce v původním řízení svým jménem a jako zákonný zástupce své nezletilé dcery, které bylo v té době téměř 17 let, žalobu proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení k pobytu, k němuž byl připojen příkaz opustit území státu²⁸, přičemž obě dotyčné osoby pobývaly v Belgii ode dne 8. dubna 2012 a od uvedeného dne žily ve společné domácnosti. Takové okolnosti nesporně zakládají existenci „rodinného života“, jak to vyžaduje ESLP ve své judikatuře týkající se článku 8 EÚLP, přičemž je třeba podotknout, že tento pojem „rodinný život“ může zahrnovat i vztah mezi manželským či nemanželským dítětem a jeho otcem, bez ohledu na to, zda s nimi v domácnosti žije i matka, či nikoli, a že ochrana zaručená zmíněným ustanovením se vztahuje na všechny rodinné příslušníky²⁹.

70. Ve věcech týkajících se práva na rodinný život v souvislosti s přistěhovalectvím, jež se týkají zejména problematiky vyhoštění cizinců, včetně neoprávněného pobytu, vyvažuje ESLP dotčené zájmy, tedy osobní zájem dotčených osob vést rodinný život na daném území oproti obecnému zájmu sledovanému daným státem, kterým je v tomto případě kontrola přistěhovalectví. Přihlíží se k takovým faktorům, jako je míra, v níž skutečně došlo k zásahu do rodinného života, rozsah vazeb dotčených osob v daném smluvním státu, otázka, zda existují nepřekonatelné překážky bránící tomu, aby rodina žila v zemi původu dotyčného cizince, či nikoli, a otázka existence skutečností souvisejících s kontrolou přistěhovalectví nebo úvahy související s veřejným pořádkem, které svědčí ve prospěch vyhoštění³⁰.

71. Pokud jsou dotčeny děti, má ESLP za to, že je nutné vzít v potaz jejich nejvlastnější zájem. V tomto konkrétním bodě připomíná, že myšlenka, podle které musí být ve všech rozhodnutích týkajících se dítěte upřednostněn jeho nejvlastnější zájem, je předmětem širokého konsensu, zejména v mezinárodním právu. Ačkoli tento zájem není sám o sobě rozhodující, musí mu být zajisté přikládána velká váha. Ve věcech týkajících se sloučení rodiny tak ESLP věnuje zvláštní pozornost situaci dotčených nezletilých dětí, zejména s ohledem na jejich věk, situaci v dotčené zemi či zemích a *stupeň jejich závislosti na rodičích*³¹.

72. V tomto ohledu podotýkám, že jde o stejný pojem vztahu závislosti, jaký používá Soudní dvůr jako základ pro odvozené právo pobytu státního příslušníka třetí země na území Unie, pokud je mu toto právo přiznáno jako rodinnému příslušníku osoby požívající status občana Unie na základě článku 20 SFEU. Soudní dvůr měl totiž za to, že odmítnutí přiznat státnímu příslušníkovi třetí země

28 – Je třeba uvést, že jelikož podle belgického práva nemá opravný prostředek proti rozhodnutí o navrácení odkladný účinek, mohlo být vůči žalobci v původním řízení uplatněno opatření směřující k vyhoštění ode dne 25. března 2016, kdy uplynula 30denní lhůta pro dobrovolné opuštění území stanovená v příkazu opustit belgické území, jenž byl vydán současně s rozhodnutím o zamítnutí žádosti o vydání povolení k pobytu ze dne 9. února 2016, jež bylo doručeno dne 25. února téhož roku. Skutečnost, že dcera žalobce v původním řízení nabyла zletilosti dne 11. dubna 2017, tedy v průběhu řízení o žalobě proti rozhodnutí o navrácení (v jehož rámci ostatně v době vydání předkládacího rozhodnutí nebylo vydáno žádné rozhodnutí) a řízení ve sporu ohledně nároku zmíněného žalobce na sociální pomoc, je podle mého názoru irrelevantní.

29 – Rozsudek ESLP ze dne 3. října 2014, Jeunesse v. Nizozemsko, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, bod 117.

30 – Viz zejména rozsudek ESLP ze dne 3. října 2014, Jeunesse v. Nizozemsko, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, bod 107.

31 – Rozsudek ESLP ze dne 3. října 2014, Jeunesse v. Nizozemsko, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, body 109 a 118.

právo pobytu může zpochybnit užitečný účinek občanství Unie pouze tehdy, pokud mezi tímto státním příslušníkem třetí země a občanem Unie, který je jeho rodinným příslušníkem, existuje takový vztah závislosti, že by posledně uvedený byl nucen doprovázet dotčeného příslušníka třetí země a opustit území Unie jako celek³².

73. Příslušné orgány musí v rámci tohoto posouzení vzít v potaz právo na respektování rodinného života, které je zakotveno v článku 7 Listiny, přičemž tento článek je třeba vykládat ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny. Konstatování vztahu závislosti musí být založeno na tom, že se v nejvlastnějším zájmu dotčeného dítěte zohlední všechny okolnosti daného případu, zejména věk dítěte, jeho fyzický a emocionální rozvoj, stupeň jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem třetí země, jakož i riziko, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo psychickou rovnováhu dítěte. Skutečnost, že rodič, státní příslušník třetí země, žije společně s nezletilým dítětem, občanem Unie, je jednou z relevantních skutečností, ke kterým je třeba přihlédnout při určování existence vztahu závislosti mezi nimi, nepředstavuje však její nutnou podmínku³³.

74. Jak bylo uvedeno výše, tyto úvahy lze použít i v rámci problematiky týkající se případného zásahu do práva státního příslušníka třetí země, který je rodičem vážně nemocného dítěte, na respektování rodinného života, posuzovaného ve spojení s nejvlastnějším zájmem dítěte, pokud má být takový státní příslušník třetí země vyhoštěn.

75. Mám za to, že v projednávané věci ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá skutečný vztah závislosti mezi žalobcem v původním řízení a jeho dcerou, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

76. Z předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že dcera LM trpí jednak závažným onemocněním srpkovitá anémie, která může kdykoli vést k záchvatům bolesti, jež mohou být spojeny s komplikacemi a mohou být i smrtelné, přičemž pro toto onemocnění již dotyčná musela být v obdobích krize několikrát hospitalizována, a jednak těžkou kyfózou, jež vzhledem k riziku ochrnutí vyžaduje chirurgický zákrok. Vzhledem k uvedené situaci byl žalobce v původním řízení nucen opustit spolu se svou dcerou Kongo, a dne 20. srpna 2012 podal k příslušným belgickým úřadům žádost o povolení k pobytu odůvodněnou jejím zdravotním stavem.

77. Vzhledem k tomu, že rodinu tvoří pouze žalobce a jeho dcera, byla fyzická přítomnost prvně uvedeného nezbytná v době podání žalob, a je i nadále nezbytná, aby mohl svou dceru doprovázet při různých pobytech v nemocnici a za účelem dohledu nad léčbou, a rovněž aby mohl své dceři poskytovat citovou podporu za účelem psychické pomoci a pomohl jí překonávat různé obtíže, kterým čelí z důvodu nemoci, jimiž trpí. Je třeba zdůraznit, že podle jasného prohlášení lékařů je nezbytné, aby byla dcera žalobce v původním řízení „trvale doprovázena některým z rodičů, který s ní bude žít, a to z důvodu jejího zdravotního stavu (opakované záchvaty srpkovité anémie)“.

78. Za takových okolností vyhoštění dotčeného státního příslušníka třetí země, otce vážně nemocného dítěte, na něž se vztahuje automatický odkladný účinek žaloby podané proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon může toto dítě vystavit vážnému riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nezvratným způsobem zhorší, může představovat závažný a nenapravitelný zásah do práva na ochranu rodinného života zakotveného v článku 7 Listiny, vykládaného ve spojení s povinností zohlednit nejvlastnější zájem dítěte uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny. Nucený návrat LM do Konga by znamenal, že by dotyčný nemohl být přítomen u své vážně nemocné dcery, ačkoli je jeho přítomnost podle názoru lékařů nezbytná, čímž by došlo k porušení základního práva dítěte na ochranu a péči nezbytnou pro jeho blaho, jakož i jeho práva udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk se svými rodiči, jež jsou zakotvena v odstavcích 1 a 3 téhož článku 24.

32 – Rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, bod 52).

33 – Rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, body 71 až 73).

79. Aby byla zaručena účinnost opravného prostředku proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon může vést k výše popsané situaci, musí mít státní příslušník třetí země za těchto podmínek k dispozici opravný prostředek s odkladným účinkem, aby bylo zaručeno, že k výkonu rozhodnutí o navrácení nedojde předtím, než bude příslušný orgán moci posoudit tvrzení dotčené osoby ohledně porušení článku 5 směrnice 2008/115 vykládaného ve světle článků 7 a 24 Listiny³⁴. Totéž platí *a fortiori* pro případné rozhodnutí o vyhoštění ve smyslu čl. 8 odst. 3 této směrnice³⁵.

80. Výklad v opačném smyslu by podle mého názoru vedl k nerespektování základních práv, jež jsou zakotvena ve zmíněných ustanoveních Listiny, která má podle čl. 6 odst. 1 SEU stejnou právní sílu jako Smlouvy, a jejichž dodržování Soudní dvůr zajišťuje. Je třeba připomenout, že členské státy musí nejen vykládat své vnitrostátní právo v souladu s unijním právem, ale rovněž dbát na to, aby se neopíraly o výklad znění předpisu sekundárního práva, který koliduje se základními právy chráněnými právním řádem Unie³⁶.

81. Dále podotýkám, že stejný závěr je podle mého názoru nutné učinit v případě zohlednění skutečnosti, že dcera žalobce nabyla dne 11. dubna 2017 zletilosti, a analýzy, kterou je nutno provést s ohledem na existenci rodinných vztahů mezi rodičem a zletilým dítětem.

82. Je třeba uvést, že pokud jde o judikaturu ESLP v oblasti přistěhovalectví, posledně uvedený soud v určitých věcech týkajících se mladých dospělých, kteří zatím nezaložili vlastní rodinu, uznal, že jejich vztahy s rodiči a dalšími blízkými příbuznými také představují „rodinný život“³⁷. Zmíněný soud uvedl, že „rodinný život“ mezi rodiči a dospělými dětmi může existovat, pouze pokud byla prokázána existence dalších prvků jejich vzájemné závislosti, kromě běžných citových vazeb³⁸.

83. V rámci svého výše připomenutého posouzení existence stabilního vztahu, jakožto podmínky pro přiznání odvozeného práva pobytu podle článku 20 SFEU státnímu příslušníku třetí země, Soudní dvůr rovněž rozlišuje mezi nezletilými a dospělými osobami, které jsou v zásadě schopny žít nezávisle na svých rodinných příslušnících. Soudní dvůr má tedy za to, že uznání vztahu závislosti, který může zakládat takové právo, mezi dvěma dospělými členy téže rodiny je možné pouze ve výjimečných případech, kdy s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem nemůže být dotyčná osoba žádným způsobem odloučena od rodinného příslušníka, na kterém je závislá³⁹.

84. Jeví se mi, že i tyto úvahy lze použít v rámci projednávané věci a že na základě spisu předloženého Soudnímu dvoru lze mít za to, že jde o mimořádný případ. S ohledem na skutková zjištění týkající se zdravotního stavu dcery žalobce v původním řízení a jeho vlivu na povahu vzájemného vztahu mezi oběma uvedenými osobami jsem dospěl k závěru, že mezi nimi skutečně existuje rodinný život hodný ochrany, kdy jejich vzájemné vztahy přesahují běžné citové vazby, a vztah závislosti, jelikož dotyčné zletilé dítě nemůže být podle názoru lékařů v žádném případě odloučeno od svého otce, na němž je závislé.

34 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 50).

35 – Rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, bod 56).

36 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. prosince 2012, O. a S. (spojené věci C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, body 77 a 78).

37 – Rozsudek ESLP ze dne 23. června 2008, Maslov v. Rakousko, CE:ECHR:2008:0623JUD000163803, bod 62 a citovaná judikatura.

38 – Rozsudek ESLP ze dne 30. června 2015, A.S v. Švýcarsko, CE:ECHR:2015:0630JUD003935013, bod 49, a rozsudek ESLP ze dne 23. října 2018, Levakovic v. Dánsko, CE:ECHR:2018:1023JUD000784114, body 35 a 44.

39 – Rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, bod 65).

2. K zabezpečení základních podmínek živobytí rodiče vážně nemocného dítěte v období předcházejícím vyhoštění

85. Je nesporné, že Komise ve snaze předejít tomu, aby se takové osoby ocitly v právním vakuu, původně navrhla stanovit minimální úroveň podmínek pobytu pro neoprávněně pobývajících státní příslušníky třetích zemí v době předcházející jejich vyhoštění s odkazem na soubor požadavků jdoucích nad rámec pouhé naléhavé zdravotní péče a základních podmínek živobytí, které již byly upraveny ve směrnici Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl [v členských státech]⁴⁰.

86. Je třeba konstatovat, že v konečném znění směrnice 2008/115 již odkaz na směrnici 2003/9 obsažen není, což je důsledkem obav vyjádřených v průběhu legislativního postupu, že takový odkaz by mohl být vnímán v tom smyslu, že situace neoprávněně pobývajících migrujících osob tvoří určitou „vyšší kategorii“, což by mohlo vyslat nepříznivý politický signál. V článku 14 odst. 1 směrnice 2008/115 se pouze stanoví, že „[č]lenské státy zajistí [...] co největší zohlednění [určitých] zásad“, zatímco v bodě 12 odůvodnění této směrnice je zdůrazněno, že základní podmínky živobytí migrujících osob, které zatím nemohou být vyhoštěny, „by měly být vymezeny v souladu s vnitrostátními právními předpisy“.

87. Z dynamického výkladu článku 9 ve spojení s článkem 14 směrnice 2008/115, v němž přihlédl k její obecné systematice, Soudní dvůr v rozsudku Abdida⁴¹ předně uznal širokou působnost čl. 9 odst. 1 písm. b) této směrnice, který upravuje odklad vyhoštění a dobu trvání odkladného účinku přiznaného v souladu s čl. 13 odst. 2 uvedené směrnice, když rozhodl, že první zmíněné ustanovení se musí vztahovat na „všechny situace“, v nichž má členský stát povinnost odložit výkon rozhodnutí o navrácení poté, co byl proti tomuto rozhodnutí podán opravný prostředek. Z výše uvedeného dále dovodil, že v době předcházející vyhoštění mají členské státy „povinnost“ poskytnout vážně nemocnému státnímu příslušníkovi třetí země, který podal opravný prostředek proti rozhodnutí o navrácení, jehož výkon ho může vystavit vážnému riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nevratným způsobem zhorší, záruky zakotvené v článku 14 směrnice 2008/115.

88. Soudní dvůr upřesnil, že za výše uvedených zvláštních okolností musí konkrétně dotýčný členský stát zabezpečit na základě čl. 14 odst. 1 písm. b) směrnice 2008/115 dle možností základní potřeby vážně nemocného státního příslušníka třetí země v době, kdy probíhá řízení o opravném prostředku, který podal proti rozhodnutí o navrácení, jestliže tento státní příslušník třetí země nemá prostředky na to, aby své potřeby zabezpečil sám, přičemž tato povinnost je odůvodněna nutností zajistit poskytování neodkladné zdravotní péče a základní léčby ve smyslu výše uvedeného článku⁴².

89. Jeví se tak, že na základě deduktivních úvah vycházejících ze znění článků 9 a 14 směrnice 2008/115 měl Soudní dvůr za to, že důsledkem přiznání automatického odkladného účinku opravnému prostředku směřujícímu proti rozhodnutí o navrácení je nutně to, že osobě, jež podala opravný prostředek, musí být poskytnuty záruky [pro případ neukončeného] návratu a musí být zabezpečeny její základní podmínky živobytí, aby nepozbyla skutečného účinku konkrétní záruka související se zhoršeným zdravotním stavem dotýčné migrující osoby.

90. V tomto kontextu se mi jeví, že předběžné přiznání automatického odkladného účinku opravnému prostředku podanému žalobcem v původním řízení proti rozhodnutí o navrácení, které se jej týká, nezbytně vede k závěru, že má dotýčný členský stát povinnost poskytnout dotýčné osobě v období předcházejícím navrácení záruky zakotvené v článku 14 směrnice 2008/115⁴³. Ve vztahu k povinnosti

40 – Úř. věst. 2003, L 31, s. 18; Zvl. vyd. 19/06, s. 101.

41 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, body 54 až 58).

42 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, body 59 a 60).

43 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 58).

dotyčného členského státu zabezpečit dle možností základní potřeby LM vyvstává otázka, zda lze logickou úvahou, na jejímž základě stanovil Soudní dvůr uvedenou povinnost zabezpečit základní podmínky živobytí vážně nemocné osobě, vztáhnout i na rodiče, na němž je posledně uvedená osoba závislá.

91. V tomto ohledu jsou ve výčtu zásad uvedených v čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/115 zmíněny zachování celistvosti rodiny, jejíž příslušníci se nacházejí na území členských států, a zohlednění zvláštních potřeb zranitelných osob, k jejímž účinnému provedení je podle mého názoru nezbytné, aby byly současně rovněž zabezpečeny základní podmínky živobytí žalobce v původním řízení.

92. Nehledě na skutečnost, že dcera žalobce v původním řízení nabyla dne 11. dubna 2017 zletilosti, se mi totiž jeví, že její zvlášť vážný zdravotní stav a s tím související existence vztahu závislosti na otci mohou odůvodnit závěr, podle kterého jak zachování celistvosti rodiny, jejíž příslušníci se nacházejí na území daného státu, tak zohlednění zvláštních potřeb zranitelných osob, tedy kategorie, do níž patří vážně nemocné dítě, by mohla pozbyt skutečného účinku, pokud by zároveň nebyly zabezpečeny základní podmínky živobytí uvedeného žalobce tak, aby měl možnost obstarat si jídlo, oblečení a ubytování⁴⁴.

93. Jak je totiž možné si v praxi představit zachování celistvosti rodiny a zohlednění zvláštních potřeb dítěte, které je závislé z důvodu své vážné nemoci, pokud by nebyla nijak zohledněna hmotná situace jednoho z pouhých dvou členů této rodiny, který musí této osobě zajišťovat každodenní nezbytnou podporu? Jinými slovy, uspokojení základních potřeb žalobce v původním řízení je předpokladem pro účinné uplatnění záruk pro případ neukončeného návratu zakotvených v čl. 14 odst. 1 písm. a) a d) směrnice 2008/115, který musí být vykládán ve světle článku 7 Listiny.

94. Navíc, převezmeme-li přímo stejné úvahy, jaké byly uvedeny v rozsudku ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453), je podle mého názoru třeba mít za to, že zajištění poskytování neodkladné zdravotní péče a základní léčby uvedené v čl. 14 odst. 1 písm. b) směrnice 2008/115, na něž má nárok vážně nemocná dcera žalobce v původním řízení v době odkladu vyhoštění poté, co byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí o navrácení, jenž má odkladný účinek, by mohlo pozbyt skutečného účinku, pokud by nebyly současně zabezpečeny základní podmínky živobytí jejího otce, státního příslušníka třetí země, na něž se vztahuje stejný odklad a jehož přítomnost u jeho dcery byla shledána nezbytnou ze zdravotních důvodů⁴⁵.

95. Je však nutné zdůraznit, že pokud jde o povinnost členských států zajistit základní podmínky živobytí neoprávněně pobývajícího státního příslušníka třetí země v době předcházející vyhoštění, stanovil Soudní dvůr ve výše citovaném rozsudku dvě omezení.

96. Prvním omezením je, že toto zabezpečení základních podmínek je podmíněno konstatováním, že dotyčná migrující osoba nemá prostředky na to, aby své potřeby zabezpečila sama⁴⁶, což v projednávané věci přísluší ověřit předkládajícímu soudu, přičemž Soudní dvůr může nicméně poskytnout určitá vodítka ohledně aspektů, které je v rámci tohoto posouzení třeba vzít v potaz.

44 – Potřeby související s poskytováním zdravotní péče jsou zohledněny v čl. 14 odst. 1 písm. b) směrnice 2008/115.

45 – Pro úplnost uvádím, že povinnost dotyčného členského státu zabezpečit základní podmínky živobytí žalobce v původním řízení lze dovodit rovněž z výkladu čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/115 ve světle článků 1, 2, a 3 Listiny, v nichž je zakotveno právo na respektování lidské důstojnosti, právo na život a právo na nedotknutelnost lidské osobnosti, jakož i článku 4 Listiny, který stanoví zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení. Tento předpoklad správně předložil generální advokát Bot ve svém stanovisku k věci Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2167, body 147, 148, 154 a 155), na něž odkazuji, jelikož se s ním v tomto bodě plně ztotožňuji.

46 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 59).

97. Základní otázkou samozřejmě je, zda má dotčená osoba ještě nějaký zdroj příjmů, přičemž se jeví, že z předkládacího rozhodnutí je třeba vyvodit zápornou odpověď. Je tak nesporné, že ode dne 11. dubna 2017 žalobce v původním řízení již nepobírá finanční sociální pomoc ve výši zaručeného základního příjmu přiznanou osobám žijícím se závislým nezletilým dítětem, a že sociální pomoc přiznaná dotčené osobě je od uvedeného dne omezena na naléhavou zdravotní pomoc.

98. Je třeba rovněž ověřit možný přístup žalobce v původním řízení na řádný pracovní trh na belgickém území. V tomto ohledu je třeba uvést, že ačkoli čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí⁴⁷ stanoví, že členské státy zakazují zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, v odstavci 3 téhož článku je uvedeno, že „[č]lenský stát může rozhodnout, že zákaz uvedený v odstavci 1 neuplatní na neoprávněně pobýající státní příslušníky třetích zemí, jejichž vyhoštění bylo odloženo a kteří smejí pracovat v souladu s vnitrostátními právními předpisy“⁴⁸. Kromě toho není otázka přístupu žalobce v původním řízení k zaměstnání omezena na právní rozměr, ale musí být posouzena *in concreto* s ohledem na skutečnost, že dotčená osoba musí poskytovat pomoc a být s ohledem na tuto situaci k dispozici.

99. Druhé omezení odpovídá skutečnosti, kterou Soudní dvůr výslovně stanovil, že formu zabezpečování základních potřeb dotčeného státního příslušníka třetí země musí vymezit samy členské státy⁴⁹.

100. Tímto upřesněním se připomíná prostor pro uvážení, který směrnice 2008/115 ponechává členským státům, pokud jde o základní podmínky životy migrujících osob v době předcházející vyhoštění, přinejmenším ve vztahu ke způsobu, jakým mohou být tyto potřeby uspokojeny. Ze shora uvedeného je podle mého názoru třeba dovodit, že závěr, podle kterého je dotčený členský stát povinen zabezpečit dle možností základní potřeby žalobce v původním řízení za předpokladu, že posledně uvedený nemá prostředky na to, aby své potřeby zabezpečil sám, nutně neznamená, že by musel být dotčené osobě poskytován příspěvek ve formě peněžité dávky, již se domáhá v řízení před předkládajícím soudem.

101. V této souvislosti podotýkám, že belgická vláda ve svém vyjádření tvrdí, že dcera žalobce v původním řízení pobírá sociální pomoc v upravené výši, v níž je zohledněna skutečnost, že u ní musí být přítomen její rodič. Podle informací obsažených v předkládacím rozhodnutí je této mladé ženě vyplácena od její zletilosti sociální pomoc přiznaná „samostatně žijícím osobám“ ve výši zaručeného základního příjmu, zvýšená o rodinné dávky, na které má nárok z důvodu svého zdravotního postižení.

102. Předkládajícímu soudu přísluší posoudit, zda jsou za těchto okolností skutečně zabezpečeny základní podmínky životy žalobce v původním řízení, který žije ve společné domácnosti se svou dcerou, přičemž pokud by tomu tak bylo, bylo by možné dospět k závěru, že belgická právní úprava je v souladu s unijním právem⁵⁰.

47 – Úř. věst. 2009, L 168, s. 24.

48 – V předkládacím rozhodnutí (strana 22) je zmíněno, že ačkoli má LM, který je dosud v produktivním věku, vysokoškolské vzdělání a nezanedbatelné odborné zkušenosti, je s ohledem na svou současnou situaci, kdy v zemi pobývá neoprávněně, vyloučen z pracovního trhu, aniž by však byly uvedeny další podrobnosti. Z podstaty věci tato informace nezohledňuje skutečnost, že vyhoštění LM musí být odloženo, jelikož jemu podanému oprávněnému prostředku musí být přiznán odkladný účinek.

49 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 61).

50 – Konečně podotýkám, že předkládající soud ve své předběžné otázce odkazuje na článek 12 Listiny, což je zjevná faktická chyba, jak vyplývá z textu na straně 25 předkládacího rozhodnutí, kde se jasně odkazuje na zákaz jakékoli diskriminace založené na věku, který je stanoven v článku 21 Listiny. V každém případě je třeba konstatovat, že předkládající soud neuvedl žádnou skutečnost, z níž by bylo možné dovozovat, že by v projednávané věci docházelo k rozdílnému zacházení s objektivně srovnatelnými situacemi.

V. Závěry

103. Vzhledem k výše uvedeným úvahám navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl cour du travail de Liège (pracovní soud vyššího stupně v Lutychu, Belgie) následovně:

„Články 5 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí vykládané ve světle článků 7, 24 a 47 Listiny základních práv Evropské unie, jakož i článek 9 a čl. 14 odst. 1 písm. b) této směrnice ve spojení s články 7 a 24 Listiny, musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě,

- která nepřiznává odkladný účinek opravnému prostředku podanému proti rozhodnutí o navracení nebo vyhoštění státním příslušníkem třetí země, rodičem vážně nemocného dítěte, na něž se vztahuje automatický odkladný účinek opravného prostředku podaného proti výše uvedenému rozhodnutí, které se jej týká a jehož výkon ho může vystavit vážnému riziku, že se jeho zdravotní stav závažným a nevratným způsobem zhorší, jestliže mezi tímto rodičem a jeho nezletilým či zletilým dítětem existuje vztah závislosti, a
- která nestanoví povinnost zabezpečit dle možností základní potřeby uvedeného státního příslušníka třetí země, aby byly skutečně zajištěny záruky jednak zachování celistvosti rodiny, jejíž příslušníci se nacházejí na území daného státu, a zohlednění zvláštních potřeb zranitelných osob, a jednak poskytování neodkladné zdravotní péče a základní léčby nemocí, jimiž trpí nezletilé či zletilé dítě uvedeného státního příslušníka třetí země, v době, kdy je členský stát povinen odložit vyhoštění téhož státního příslušníka třetí země poté, co byl podán zmíněný opravný prostředek, s výhradou možnosti, že uvedený státní příslušník má prostředky na to, aby své potřeby zabezpečil sám.“